

Nogle fugleagttagelser på Tåsinge, særlig Græshoppesanger (*Locustella n. naevia* (Bodd.)) med bemærkninger om lignende stemmeytringer hos andre dyr.

Af AXEL M. HEMMINGSEN.

Efter at jeg som så mange andre havde hørt Græshoppesangeren (*Locustella n. naevia* (Bodd.)) ved Mølleåen (for mit vedkommende 8. og 11. juni 1948), voksede den mistanke hos mig, at jeg havde hørt et par korte brudstykker af dens svirrende sang midt på dagen den 24. maj 1948 fra den lave plantevækst på en lysning i den nordligste del af Stenodde skoven, Vemmenæs, Tåsinge. Flere timers venten den dag og igen den 2. juni sent på dagen havde ikke givet yderligere resultat. Jeg foreslog nu i et brev, hvori jeg nøje beskrev lokaliteten, hr. isenkræmmer HOLGER CHRISTIANSEN, Odense, sammen med andre fynske ornithologer at prøve på at få min mistanke bekræftet, idet jeg anbefalede, at man tog til stedet efter kl. 22, da fuglen ved Mølleåen først ved den tid begyndte sin vedvarende sang.

På en tur den 16. juni, hvori HOLGER CHRISTIANSEN og frue, dyrlæge BERG, dyrlæge DALBORG JOHANSEN og frue og installatør HANS KROG og frue deltog, bekræftedes min mistanke. Kl. 21 ved deres ankomst sang fuglen ikke, men fra kl. 22¹⁵ med mellemrum, en overgang ret kraftigt. Kl. 23 var den tavs igen. Selskabet måtte da forlade øen. Igen den 4. juli var CHRISTIANSEN og KROG på stedet en halv time fra kl. 22¹⁵ og hørte den straks ved ankomsten, men den sang kun to gange og meget kort hver gang. Natten 18.-19. juli fra 19 aften til 6 morgen besøgte et par af foreningens unge københavnske medlemmer, FINN ANDERSEN og MOGENS JENSEN, stedet. De bivauerede der fra 2—5, men måtte forlade stedet uden at have hørt noget.

Det fremgår af litteraturen, at der ikke er noget usædvanligt ved den nævnte biotop (f. eks. O. CHRISTENSEN, 1942; HØJGAARD, 1944; også WITHERBY og medforfattere 1938—44), der jo var ganske forskellig fra rørskoven ved Mølleåen.

Nogle få bemærkninger om mere eller mindre lignende stemmeytringer hos andre dyr, der forekommer i Danmark eller de nærmeste udlænde, kan formentlig i denne sammenhæng have interesse for danske ornithologer.

Med græshoppernes sang vil der oftest ikke være forvekslingsmuligheder, da disse først begynder at synge langt senere hen på sommeren, den store *Tettigonia viridissima* L. (Sabelgræshoppen), som Græshoppesangerens sang måske ligner mest, f. eks. først omkring den 20. juli. Dog er Græshoppesangeren her hjemme hørt så sent som i begyndelsen af august (BEHRENDTS og H. CHRISTENSEN, 1942).

Medens vor anden almindelige store løvgræshoppe, *Decticus verrucivorus* L. (Vortebideren) synger om dagen (med tilnærmelse 23-25° C. minimumstemp.), synger *T. viridissima* om eftermiddagen til nogle timer før daggry (min. temp. med tilnærmelse 12-13° C.). Temperaturen gør, at dette sidstnævnte insekt i den sene aften, hvor græshoppesangeren begynder, kun synger højt oppe i træerne. Begge nævnte græshoppers toner er, forkommer det mig, mere sitrende og urene end Græshoppesangerens. F. eks. hos *T. viridissima* er det let at konstatere, at hyppigheden af enkeltlydene (som f. eks. også hos Markfårekyllingen) aftager med faldende temperatur ude. Den her i landet sjældnere *Tettigonia cantans* Fuessly skal kun i koldt vejr have en lignende sang, ellers een vedvarende tone. De andre mindre, danske græshoppearters sang er vel gennemgående for svagt lydende til at blive forvekslet med Græshoppesangerens lyd. Ovennævnte detaljer om vore løvgræshopper er taget fra TETENS NIELSEN (1938).

Hus- og Markfårekylningernes (*Gryllus domesticus* L. og *G. campestris* L.) sange, der begge kan høres i det fri hos os, om end sjældent og lokaliseret, skal også kunne bestå af lignende vedvarende gentagelser af enkelttoner, men er mere pibende eller fløjtende.

Det samme gælder Jordkrebsen (*Gryllotalpa vulgaris* Latr.). Det er ikke lykkedes mig at høre Jordkrebs her i landet, men vistnok ofte i Kina, hvor det dog ikke lykkedes at se dem samtidig med sangen, og det var i hvert fald en anden art. Den trillende, noget fløjtende sædvanlig meget langvarige stemme mindede, ligesom ifølge LINDHARD HANSEN også vor

arts, om den grønbrogede tudses (*Bufo viridis* Laur.). En anden, men mere snerrende tudsesang af lignende rytme frembringes af Strandtudsen (*Bufo calamita* Laur.). Den kan på afstand forveksles med Natravnnens (*Caprimulgus europæus* L.) stemme, hvad deltagerne i foreningens ekskursion til Vestjylland i sommer var vidner til ved plantagen ved Nymindegab Kro, hvor begge dyr blev truffet i plantagen (begge tudser kan træffes langt fra havet) og Strandtudsen i kærerne lige ved (medens den grønbrogede næppe findes i Jylland overhovedet, se PFAFF, 1943).

Det bør vist i denne sammenhæng nævnes, at Nordlig Løvsangers (*Phylloscopus b. borealis* (Blas.) sang, som jeg ofte har hørt under dens træk i Nordkina og Shanghai, skuffende minder om græshoppesang, idet tonehøjden dog pludseligt kan skifte lidt under sangen. Første gang jeg hørte den, inden jeg havde set nærmere på den, troede jeg, det måtte være en Græshoppesanger (de tre Græshoppesangerarter, jeg har set og samlet på træk i Nordkina, sang ikke under trækket).

To andre *Locustella*arter er påtruffet som tilfældige gæster i Danmark, Flodsangeren (*Locustella fluviatilis* (Wolf)), hvis sang skal minde stærkt i klang om Gulspurvens (*Emberiza c. citrinella* L.) (uden slutstrofe), men dog undertiden skal kunne lyde som en gentagelse af dobbelttoner, og Stribet Græshoppesanger (*Locustella lanceolata* (Temm.)), hvis sang skal være svær at kende fra græshoppesang, ikke så vedvarende som *L. naevia*'s og temmelig svagtlydende. En fjerde art, *Locustella l. luscinoides* Savi, er set så nær som ved Warnemünde (mundtligt meddelt mig af dr. FRANK og dr. KRÄTZIG i 1938). Dens sang skal være dybere og mere snurrende (ø- og ý-lyde) end *L. naevia*'s. En femte, østlig art *Locustella certhiola* (Pall.) er påtruffet enkelte gange i nordvesteuropa. Dens sang skal minde en del om Sivsangerens (*Acrocephalus schoenobaenus* (L.)). Enkeltheder er taget fra HARTERT (1910), VOIGT (1920), FRIELING (1936), STEINBACHER (1932—38) og WITHERBY og medforfattere (1945).

Ved den omtalte lysning på Tåsinge, hvor Græshoppesangeren var, hørtes flere gange den 24. maj Guldpirolen (*Oriolus o. oriolus* (L.)).

Fra mit ophold på Tåsinges østlige del 23. maj—3. juni 1948 bør følgende iagttagelser nævnes:

Påfaldende mange Gulspurve (*Emberiza c. citrinella* L.) sang uden den afsluttende strofe. Gransanger (*Phylloscopus collybita* (Vieill.)) hørtes eet sted nær Vemmenæs Kro 1. juni. Påfaldende almindeligt hørtes syngende Rødstjerter (*Phoenicurus ph. phoenicurus* (L.)). Gravænder (*Tadorna tadorna* (L.)) og Toppet Skallesluger (*Mergus serrator* L.) var almindelige udfor brinkerne på østsiden af Vemmenæs og Pederskov, og der var mange huller med Gravandespor. Et par gange sås to Skarver (*Phalacrocorax carbo* (L.)) bl. a. siddende på bundgarnspæle. Så sent som 24. maj et par gange en enkelt Mudderklire (*Actitis hypoleucos* (L.)) ved stranden.

Literatur.

- BEHREND, O. 1948: To Forekomster af Græshoppesanger (*Locustella naevia* (Bodd.)) i Sønderjylland. — Dansk Orn. For. Tidsskr. **42**, p. 32.
— og CHRISTENSEN, H. 1942: Græshoppesangeren (*Locustella naevia* (Bodd.)) bemærket paa Als. — Dansk Orn. For. Tidsskr. **39**, p. 210.
- CHRISTENSEN, O. 1942: Græshoppesangeren (*Locustella naevia*). — Dansk Orn. For. Tidsskr. **36**, p. 167—171.
- FRIELING, H. 1936: Exkursionsbuch zum Bestimmen der Vögel in freier Natur. — Berlin.
- HARTERT, E. 1910: Die Vögel der paläarktischen Fauna **1**. — Berlin.
- HØJGAARD, M. 1944: Græshoppesangeren, *Locustella naevia*, paa Lolland. — Dansk Orn. For. Tidsskr. **38**, p. 218—219.
- NIELSEN, E. TETENS 1938: Zur Oekologie der Laubheuschrecken. — Entomologische Mitteilungen **20**, p. 121—164.
- PFUFF, J. R. 1943: De danske padders og krybdyrs udbredelse. — Flora og Fauna, p. 49—123.
- STEINBACHER, F. 1932—38: Ergänzungsband zu Hartert: Die Vögel der paläarktischen Fauna.
- VOIGT, U. 1920: Excursionsbuch zum Studium der Vogelstimmen. — Leipzig. 8. Auflage.
- WITHERBY, H. F., JOURDAIN, F. C. R., TICEHURST, N. F., and TUCKER, B. W. 1945: The handbook of British birds, **2**. 3rd ed. — London.